

LA TOMASA

SETMANARI CATALÀ

10 cèntims lo número

EN BUSCA DE MARIT

Ha dat un tom per la fira,
 y 's veu que no s' ha firat
 perquè lo qu' ella buscava
 en cap taula ho ha trobat

DE DIJOURS A DIJOURS

DE pesca major pot calificar-se la tremada conseguida per lo Bernat pescayre senyor marqués de Cabriñana, allà en *aguas* de! famós riu Manzanares, si no famós per son caudal, ja ho es per sos innumerables gorchs ahont s' hi crían tan grossos *llobarros* com 'ls que capbussejan enredats en los filats de la trama *cabriñanera* qu' es d' una estructura nova, de qual modelo tè son autor patent exclusiva; lo teixit de la xarxa es construït de manera que com mes gros es lo peix mes s' hi agafa. Es la primera vegada que tot un senyor de la noblesa s' ha abaixat á exercir tan humil ofici, si bè ab tanta fortuna com desprendiment. Lo ram de pescadors pot enorgullirse de tenir un company-marqués que de primer entuvi ha omplert la barca de peix en un gorch que ningú s' havia atrevit á tirarhi l' *art* per pò del llot que té per llot ahont tot s' hi enganxa y enfonza...

Ab mitja dotzena de marquesos de Cabriñanas se agafaria peix en los safreigs de toias las *Casas grans* d' Espanya, per aixuts qu' estiguessin. Las *tunyinas* anirian á dar, perque fora lo que mes abundaria. En lo mar sens' fons de las Administracions municipals s' hi pescarian la *mar de llenguados* y sobre tot una infinitat de *pops* de llargas antenas que s' arrapan á tot lo que arreplegan.

La llástima será que 'l pescador marqués, que tanta admiració ha causat per la sorprendent pesca major que ha realisat ab la trema de sas acusacions, no hi farà cap negoci (moralment) y que la mateixa rahó no tindrà imitadors ó émuls; y 'l peix se li *passará* perque no 'n vendrá ni una panera y l' haurá de tornar á tirar al fons del famós riu madrilenyo, ab perill d' empestar, tant de peix mort, á Espanya entera y... tal dia farà un any.

*
**

Los derrers embarchs de tropas destinadas á Cuba, varen motivar dugas manifestacions populars de simpatía (y de llástima) envers nostres pobres soldats, tant mes acentuadas quan que 'ls rumors d' una pau próxima contrastavan ab la prèssa d' enviar mes y mes carn de canó cap á la manigua. Las varias escenas dramáticas que 's desrollaren en lo moll de la Riba antes dels embarchs demostravan que 'l valor del soldat espanyol fa parella sempre ab la tendresa de sentiments; hi hagué soldat, per exemple, que p'orava per haver de deixar la *xicota* y reya interiorment al pensar quants insurrectes tombaria; com altre que 's deixaria matar per la mare del seu cor y no 's deixaria tocar un brí de roba per cap enemich de la patria...

La nota mes simpática (per nosaltres) de la manifestació, diguemne *oficial*, sigué la despedida que varen fer als expedicionaris los Voluntaris cataláns, que ab sa presencia recordavan heroicitats olvidadas indignament y animavan á las tropas mes que tot lo demés aparato afalagador qu' era 'l march d' un quadro d' entusiasme forsat. ¡Deu fassi que tornin aviat y ab salut nostres germáns, ab la Victoria á coll y ab la Pau per companyal

*
**

Ja está firmat lo Decret pera la construcció de la Aduana, lo qual sembla que vulga dir que ja está á punt de comensarse sa construcció. ¡Si, prou! Ara resulta que l' espay de terreno cedit (pagant) per la Junta d' Obras del Port es insuficient per enclavarhi l' edifici. Tractantse d' una obra de tanta utilitat pera 'l Comers, han de sortir entorpiments per forsa; si 's tractés de construir un teatro ó un gran café y saló de billars, ningú hi posaria obstacles. Lo que passa ab aixó de l' Aduana fa suposar á algun mal pensat que 'ls que s' oposan á que s' aixequi perque no poden remenarhi las cireras, procuran destorbarho esperant que vingui un cambi de situació per girar la truyta y desbancar á la entitat constructora. Com que fins ara ha passat alló de que «Deu proposa... y 'n Navarro Reverter disposa», ¿m' entenen?... Mentrestant estém encaminats á que la Aduana en projecte resulti un' altra *obra de la Seu*. Ey! si 's comensa.

*
**

Diálech de la vuytada.

—¿Vares reparar que contents y alegres varen marxar 'ls soldats á Cuba? Semblava que anessin á la *parada*.

—Ja hi van, home; com que no 'ls fan fer res mes que *parar* allá á la manigua, desgraciadament.

—Ja tens rahó, ja!

PEPET DEL CARRIL.

JA ESTÁ DIT

Al amich Lluís Pont

ARA si, fora pensarhi si, senyors, si, 'm vull casá, d' aquesta insensata vida de solter, ja estich cansat; prous amors de correguda, prous petóns que costin rals; vull comensá á viure ab dona y entrá al gremi dels casats; vull estimar ab deliri y que m' estimin igual. vull trobar la sopa á taula sens tenir de basquejar 'm; qu' algú las tacas 'm tregui puig pera mi, es gran treball lo portar á *treure tacas* la capa y 'l *macfarlán*; qu' algú me venti las moscas y 'm digui: «rata, estimat,» que al sé á l' hivern, ab sas manyas algú me vagi escalfant, y vull dormí ab companyia y ser pare dintre un any. Si, senyors, si, desseguida que trobi dona, al instant m' hi casaré... *incontinenti*, si es molt guapa y te molts rals.

LECTORA:—Infelís, ja pots buscarla ab un fluiol sonant, si no trobas una boja que ab tú vulgui carregar, m' hi jugo catorze duros que 't quedas per vestir sants.

MERO COL.

! L' home que 's necessita!...

Lo marqués de Cabriñana
es avuy l' héroe del día
perque 'ns ha tret la galvana,
ab sa viril energial...

L' ajuntament de Madrid,
—com casi tots 'ls d' Espanya,—
era un *seudo* consentit
del rap, del pop y l' aranya.

Raps, 'ls tipos indecents
qu' al càlsarse la *venera*...
no duyan altres intents
ique 'ls intents de *fer carreral*...

Pops, las personas honradas,
pero... curtas de gambals,
que sent ellas respectadas...
¡tapavan als *immorals*!

Y aranyas, en fi, 'ls mes llestos,
que, del fingiment amichs,
sota la capa d' *honestos*
no duyan mes qu' *embolichs*!

Donchs bé; lo senyor marqués
qu' á la *cuenta*, te molt cor...
Sense que l' aturés res...
y ¡sens que res li fes por!

Obrant com un home honrat
y de gènit... ¡ab lo dit,
'ls *lladres* ha senyalat,
á n' al poble de Madrid!

Inútil crech fer esment
del xibarrí y la *jarana*,
moguts pe 'l descobriment

del marqués de Cabriñana.

Tot Madrid s' ha alsat en pés
oferint concurs y rals
per apoyar al marqués
jen contra de 'ls «concejals»!

Y 'l desenllás no es duptós
(¡si no hi ha cap *manganilla*),
puig veurém uns quants senyós
camí de Ceuta ó Melilla.

Y per primera vegada,
y ab aplauso de la gent...
¡s' haurá fet una *bugada*
que servirá d' escarment!

Del marqués, l' acció valenta,
es molt digna d' alabar
pe 'l bon fi que representa
y pe 'ls mals que pot curar.

Mes, fins aquí, de l' *hassanya*,
no mes se 'n gaudeix la Cort,
y crech que 'l resto d' Espanya
¡també es digne de igual sort!

Puig poden contarse á cents,
'ls pobles qu' en mitj la esquena,
soportan ajuntaments...
¡vinguts de *Sierra Morenal*!

Y á Espanya molts municipis
son formats quasi en total
per tipos, sens mes principis...
¡qu' infringí 'l Códich Penal!

Y 's veu *travallá* ab cautela
molta gent... que 's *pert de vista*

¡magant dots de *mustela*,
ab trassas de *sarauhista*.

Y 's troba, en fi, freqüentment
—sempre qu' ab detenció 's miri—
qu' en molts llochs; «Ajuntament»,
¡hauria de dir: «Presiri»!

Quin goig si 'l marqués volgués
acabá ab tanta maranya.

Quin servey, senyor marqués,
¡si dés un voltet á Espanya!

Quan deixi ben net Madrid...
¡quin favor per las regions,
si comensés tot seguit
á repartir 'hi *crostóns*.

Una 'n sé jo, que hi tindria
feyna llarga y per estona...

¡Quin enredo, si 's perdía
pe 'ls voltants de Barcelona!

¡Senyor marqués, compadeixis
de nosaltres, per pietat...
Vingui... ¡vingui!... Y proveheixis
de forsa paper sellat!...

Diuhén, que vosté es molt destre
en sabre, espasa y floret...
y aixó es lo que 'ns cal... un mestre
que 'ls fassi llaurar ben dret!

Ay marqués... de bona gana,
si vol venir, se l' invita...

¡Vosté, senyor Cabriñana,
es l' home que 's necessita!

M. RIUSEC.

A un que 'm demana versos

L' home que ha nascut pöeta,
que ha pogut seguir las aulas,
que li sobran las paraulas
quan escriu una quarteta,
que en sa pensa clara y neta
té una font d' inspiració
que li brota en abundó
ideas continuament,
aquell si que fácilmente
pot fer versos de *mistö*.

Mes pe 'l que com jo es tanoca,
que á l' escola poch ha anat,
que per pena está adornat
de un cap dur com una roca,
que sa inspiració es tan poca,
que no sab fer quatre mots
nets de ripis y gargots,
fer versos es una cosa,
amich, tan dificultosa
com per un cep fer pebrots.

EMILI REIMBAU PLANAS.

CANTAR BILINGÜE

Quando paso por tu calle
y veo luz en tu alcoba
penso, nena, ab la pallissa,
que va donarme 'l teu home.

J TOMÁS BISCAMPS.

Es indispensable este
Resguardo para el cobro

TALONARIS

PERA

apuntacions del sorteig de Nadal

Magnificament litografiats é impresos
á dugas tintas, ab l' alegoria
de la Fortuna

Los de 100 fullas, á 80 cénts.

» » 50 » á 50 »

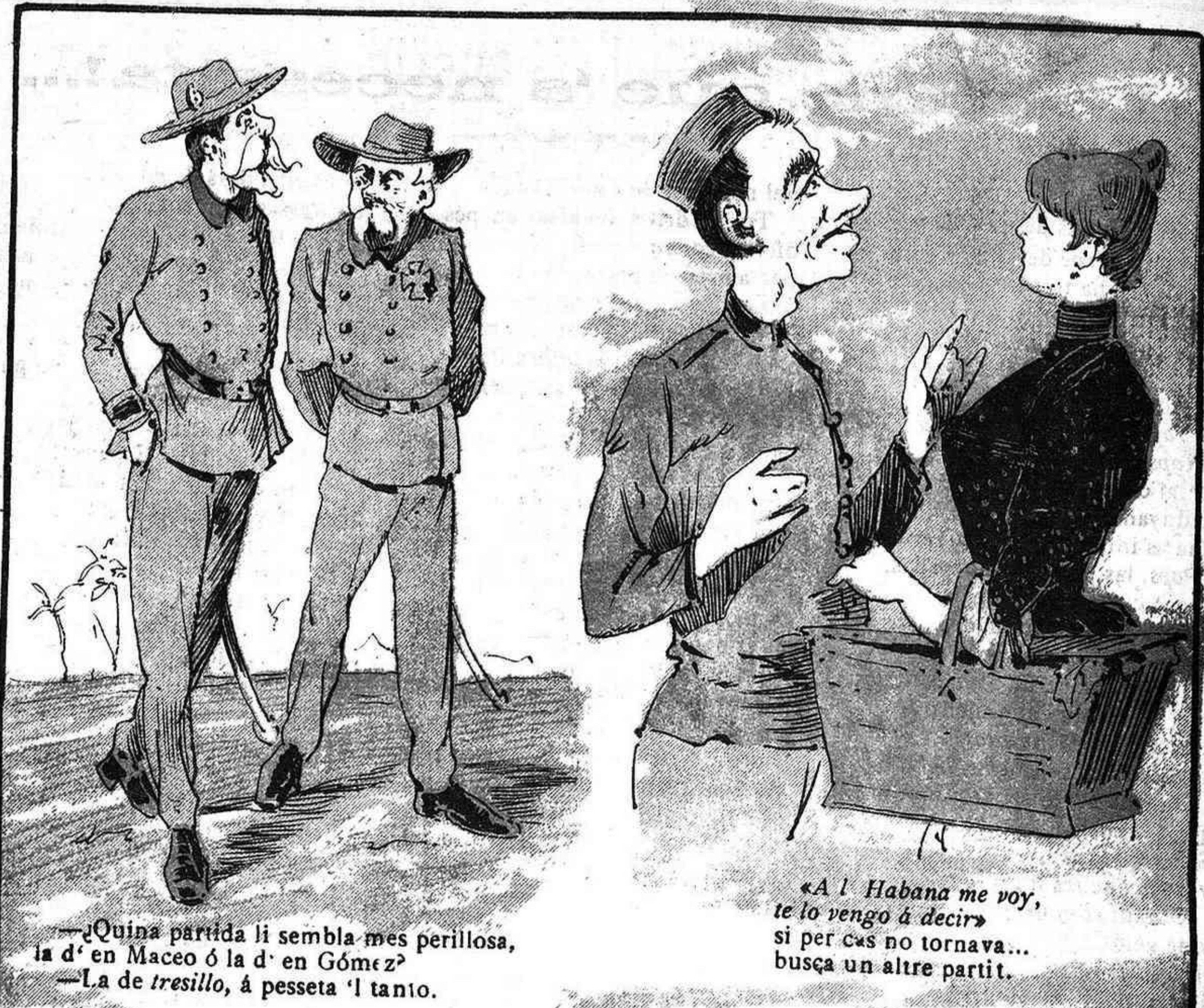
VENTAS AL PER MAJOR Y MENOR
LITOGRAFIA BARCELONESA

RAMON ESTANY

5, Carrer de Sant Ramón, 5,
BARCELONA

Als senyors corresponsals de LA TOMASA, lli-
breteres, kioskos y demés punts de venta, se 'ls
fará lo desqüento acostumat.

RETTALLS D'ACTUALITAT

—Quina partida li sembla mes perillosa, la d' en Maceo ó la d' en Gómez?
—La de tresillo, á pesseta 'l tanto.

«A l' Habana me voy, te lo vengo á decir»
si per cas no tornava...
busca un altre partit.

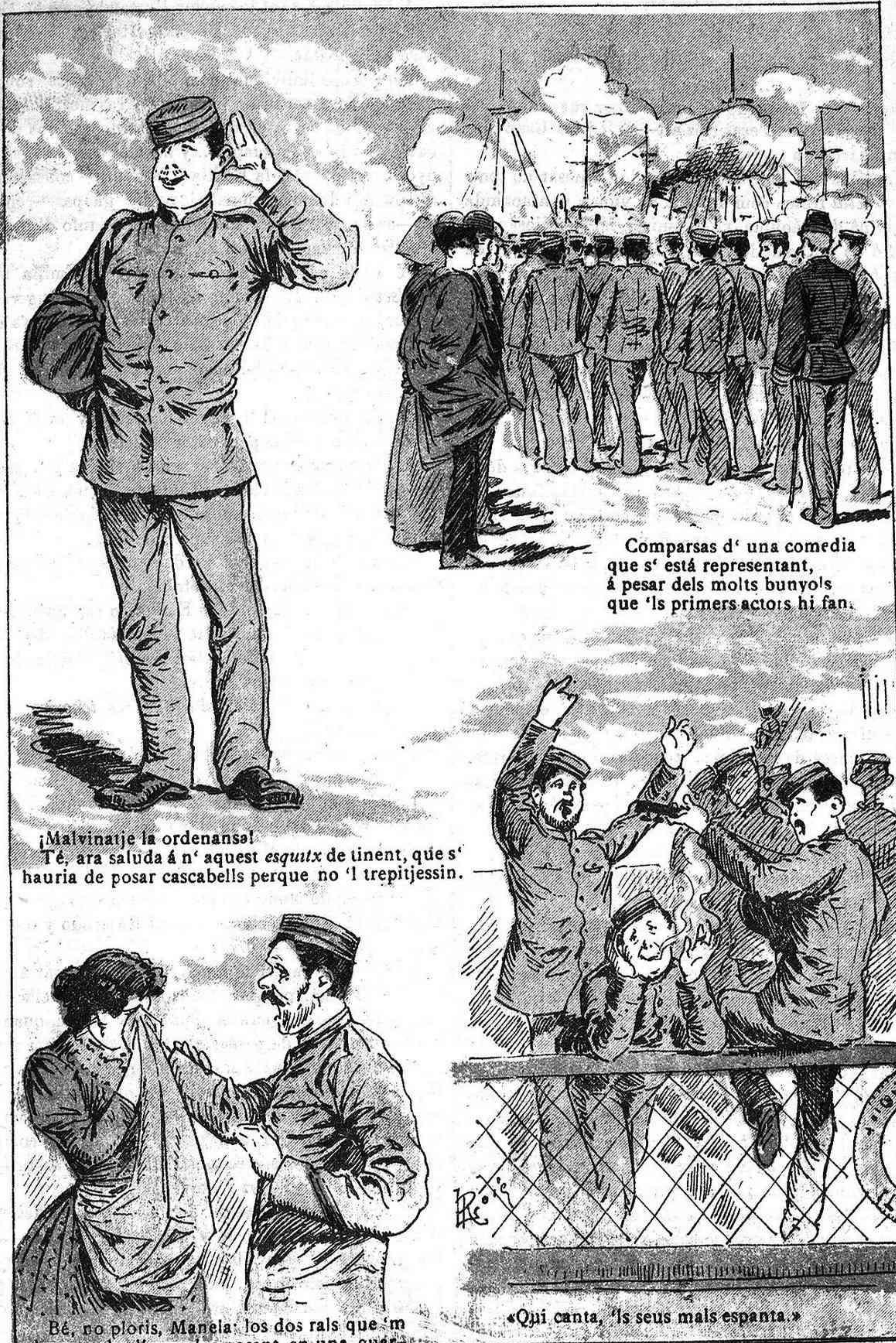

Patelevia

—Pera que no puguis descomptarte, avants de sortir de casa hi tornat á comptar los nostres vástagos. No mes t' en deixo cinch. ¡Ojo, Pepeta!

Si no fos perjudicar als reletjers, recomenaria qu' en lloch de pares de familia, enviessin á Cuba uns quants centenars de sócis com los de mostra.

REALLS D' ACTUALITAT

Comparsas d' una comedia que s' està representant, á pesar dels molts bunyols que 'ls primers actors hi fan.

¡Malvinatje la ordenansel!
Té, ara saluda á n' aquest *esquitx* de tinent, que s' hauria de posar cascabells perque no 'l trepitjessin.

Bé, no ploris, Manela: los dos rals que 'm davas cada dia, veslos posant en una guardiola, que quan torni ja te la trencaré.

«Qui canta, 'ls seus mals espanta.»

¡ A buscar bolets !

Lo senyor Rossendo—aquell forner guenyo del carrer de Sant Pere mes alt—y 'l jove Cassimiro son un parell de tunos.

Figurínse que 'l senyor Rossendo, á pesar de tenir una costella fresca com un pom de violas y atapahida com lo pá de máquina, va organisar, ab la valiosa cooperació de 'n Cassimiro, una anada á la montanya, en companyia de dos vehinas despreocupadas.

Y calculin qu' en Cassimiro, ab tot y tenir relacions ab una xicoteta engrescadora, olvidant los juraments sagrats que mes de quatre nits li havia fet al despedirse á la escaleta, va anar á fora ab lo tuno del senyor Rossendo y las duas vehinetas *de que se ha hecho mérito*.

Tant lo senyor Rossendo com en Cassimiro, van donar la mateixa excusa, respectivament á la seva dona y á la seva promesa, quan aquestas van manifestarlos-hi 'l seu disgust per la inesperada sortida: "Un compromís, filla meva—digueren—figúrat que 'ls companys han determinat anar á buscar bolets, y no es qüestió de donarlos-hi un *feo*. Venen sis casats y cap d' ells ha tingut lo mes petit reparo en deixar per algunas horas la seva companyera; no era pas prudent que jo 'm poses en ridícul. Los homes, encare que siga dolorós confessarho, per presentarnos ab tota la nostra enteresa, moltes vegadas hem d' empunyar lo fusell en defensa de la patria ó agafar lo cistell en busca de rovellóns, cogomas ó peus de rata. Quan torni carregat de bolets, nos los farém á la grayella, y entre caixalada y caixalada parlarem de nostres amors".

Devant d' unas explicacions tan francas y llisas, la fornera y la promesa de 'n Cassimiro no s' oposaren als desitjos *dels trossos del seu cor*.

Aixís es, que, 'l diumenge passat quan lo sol treya apenas lo nas per demunt de blavencas onas, lo senyor Rossendo y 'n Cassimiro sortian dels seus respectius domicilis pera reunir-se en la estació del carrilet de Sarriá ab la Emilia y la Laura ó eigan las duas vehinas de qui hi parlat mes amunt.

Lo senyor Rossendo, pensant ab la fortuna qu' havia tingut de persuadir á la Emilia de que buscant bolets se passen ratos molt deliciosos, se dirigía á la estació, mes tou qu' un pá del día; y en Cassimiro, que á falta de cistell anava carregat ab un cove mes que regular, considerant que, prompte, en la soletat d' un bosch, aspirant los perfums de romanins y farigolas, sentint lo xarroteig de l' aucellada, podria expressar á la Laura que 'l seu cor era un caball desbocat, semblantli la càrrega del cove, insignificant devant de la grandaria de la felicitat que l' esperava, corria, millor que caminava, en direcció á la plassa de Catalunya,

topant ab los carretóns de café barato y 'ls pagessos que á mercat anavan, perque era tanta la seva alegría, que no hi veyá de cap ull.

Y ben mirat, tant lo senyor Rossendo com en Cassimiro, tenían motius sobrats pera estar satisfets de las sevas conquistas.

Perque dos individuos com ells, que, sense volguerlos-hi cap mal, tenen un parell de caras mes lletjas qu' un xenech de carreter, conseguir las distincions de dugas donas joves y guapas... y ademés casadas—si, senyors, son casadas la Emilia y la Laura—conseguir las distincions de dugas donas joves y guapas—repeteixo—es una verdadera conquista, un triunfo d' aquells que 'ls afortunats posan á cap de llista.

¡Y no 's pensin que la Laura y la Emilia sigan *qualsevol cosa!* Ellas podrán ser una mica llaugeras de cascós, si 's vol; podrán seguir certas bromas, és veritat; podrán anar á buscar bolets aprofitant l' ausencia dels seus marits, no ho nego; pero per lo demés, ningú 'n te res que dir.

¡Vegin, donchs, si 'l senyor Rossendo y en Cassimiro no tenían motius pera estar satisfets!

Ara falta saber no mes, si en Cassimiro y 'l senyor Rossendo tenían la seguritat de que 'ls marits d' ellas no 'ls anirian á interrompre en la agradable taleya de callir rovellóns, cogomas y peus de rata.

Si no hi havia perill, s' ha de confessar que la conquista era verdaderament notable.

Segons manifestació de la Emilia, lo seu home havia anat á cassar en un vedat de *marina*; y del de la Laura ni se 'n havia de parlar; era *pilot* y de cada any en passava onze mesos á fora.

¡Vaya, que la conquista dels nostres *tenorios*, resultava una ganga!

Pero... pero... no 'ns entussiasmém com ells, y seguim fins al final, l' aventura.

Instalats en un vagó de 2.ª los excursionistas, ells tot era parlar del bó que dona internarse en lo mes espès del bosch; y ellas tot era dirigir la conversació á lo agradable qu' es saborejar un dinar de duro á Vallvidrera; de modo que no semblava sinó que havessin acceptat la invitació del senyor Rossendo y en Cassimiro, pera dinar d' *arrós*.

¿Qui sab si era per lo únich qu' havían anat á fora?

Y dich aixó, perque, trobantse ja tots ells en la montanya elegida pera la busca de bolets, quan los homes tractavan de passar ab las sevas companyeras per llochs hont la mata era alta y espessa, ellas se guardavan de seguirlos, excusantse ab que podia haverhi alguna serpota amagada, que las piqués quan menos s' ho pensessin. En una paraula: com mes complacents y expressius ells se mostravan, ellas se presentavan mes desconfiadas y esquerpas.

En vista del mal resultat dels seus atachs, determinaren lo senyor Rossendo y en Cassimiro, tirar cada hú per cantò diferent ab la seva companyera, creyent aixís sortir victoriosos, puig se figuravan que 'l presentarse tan escamadas, era degut á la desconfiansa que l' una tenia de l' altra.

Lo Sr. Rossendo y la Emilia, tiraren per la dreta, y en Cassimiro y la Laura, per la esquerra.

Feya ja un' hora bona que s' havían separat las parellas, y ni l' una ni l' altra havía trobat ni un mal bolet.

Lo forner, sentintse fatigat, va invitar á la Emilia á sentarse en una roca, y quan va creure recobradas las forsas, va agenollarse y va disparar una fogosa declaració á la hermosa casadeta.

¡Ella se l' escoltava com qui sent ploure!

Lo senyor Rossendo, entussiasmantse per graus, va agafar la má de la Emilia y va imprimirhi un ardent petó.

¿Qué va haver fet, desgraciat!

Sobre las sevas galdas van caure, ab una llestesa asombrosa, dugas dotzenas de revessos, ab la torna de una puntada de peu en lo lloch de costúm.

Pero no va ser la Emilia qui va tractarlo ab tanta energia, sinó... sinó... ¡l' home d' ella! ¡Lo marit de la hermosa casadeta!

Pero no havía dit la Emilia, qu' era á cassar á marina?...

Havia d' anarhi, si senyors, pero no havent compregut al punt de reunió lo company de cassa qu' havia de portar lo permís pera entrar en lo vedat, va determinar, la colla de cassadors, cambiar de ruta.

Després de la pallissa rebuda, corria lo forner montanya avall, llemsant un gemech darrera l' altre y malehint l' hora tonta qu' havia tingut, quan al passar prop d' una ginestera va sentir uns jays! llastimers; y ¡quina no 'n fora la seva estranyesa, al reconeixen en io que tan fundament se queixava, al seu company Cassimiro!

Tambè li havían pegat!

Pero no 'l marit de la Laura, sino 'l pare de la seva promesa, home forsut y malhumorat, qui, trobantse també en la montanya y al veurel fent l' amor á una dona, després de sis anys d' escalfar las cadiras de una casa de gent de bé, va inflarli la cara y li va desencolar tres parells de costellas.

Quan lo Sr. Rossendo y en Cassimiro van arribar á sas casas respectivas, y 'ls preguntaren si havían trobat bolets, van contestar que no, pero instinctivament se posaren las mans á las galdas, com si volguessin amagar 'ls qu' hi portavan.

No crech que tornin á buècarne mes, si han de trobarlos d' aquesta especie.

A. GUACH TOMBAS

Epígrama

*

—¿No t' agradaría, Paula,
—preguntá mossén Canut—
enlassarte ab aquell mut
qu' es molt rich?

—Ab aquell maula?
que no veu qu' es un perdut
y un home sense paraula?

E. PI FANI.

La Treseta

(Histórich)

MA GERMANA JULIETA

SONETS

I

APAR tot ella un truch; molt rebassuda
te un nás de cicerol, boca estrefeta
sa veu apar que surt d' una trompeta,
sos ulls son d' escarbat; negra y panxuda.

Sa boca put com fems, es espatlluda,
feixuch te 'l caminar, es molt coqueta
presum d' un modo extrany, ja es una gueta;
sembla un ase enflocat quan ella 's muda.

Tenint lo cap com té mes dur que sola
vol sempre entendre ab tot, per res 's queixa,
critica fins al Sol, y cada bola
que al próxim estampeix, morat lo deixa.

Aixó, Julia, no es res pe 'l que vull dirte,
llegeix, si del qu' ella es vols persuadirte.

II

Per raspa havent baixat á Barcelona,
á Gracia ab amos richs va colocalse,
hont un fill, per capritx, no per casarse
jurali ferla un jorn la seva dona.

La bleada se 'l cregué, y ja cap persona
per ella fou bastant; va envanitarse,
y ja senti u.n rebaix, ja per tó darse
ben prompte va deixar lo ser fregona.

Mes jo'n decret del Cell! Avuy 's troba
per son orgull malehit, en la deshonra,
vestint sants, no sent res, sens rals, si ab roba,
mes si la té, li costa trossos de honra.

Si arribas á ser gran, ma germaneta,
recorda que l' orgull perdé á Treseta.

G. VALLSMADELLA.

La creació de las pussas

Dedicada á una Maria
que, gratantse passa 'l dia.

QUAN Jesús per la Terra caminava,
va veure en lo portal d' una caseta,
assentada, filant, á una velleta
que á pesar de sa edat, encar filava,
y al seu costat va veure que s' hi estava
assentada també, una joveneta,
mirantse; no fent res, á la jayeta
com ab má tremolosa 'l fil torsava.

—¿Com es no travalleu com eixa dona
—va preguntar Jesús—¿y esteu parada?
—Perque feyna no tinch,—va contestarli—
—Si no 'n teniu, ja us ne daré de bona
—digué lo bon Jesús—y ab sa mirada
lo cos tot plé de pussas va posarli.

J. SUNAB.

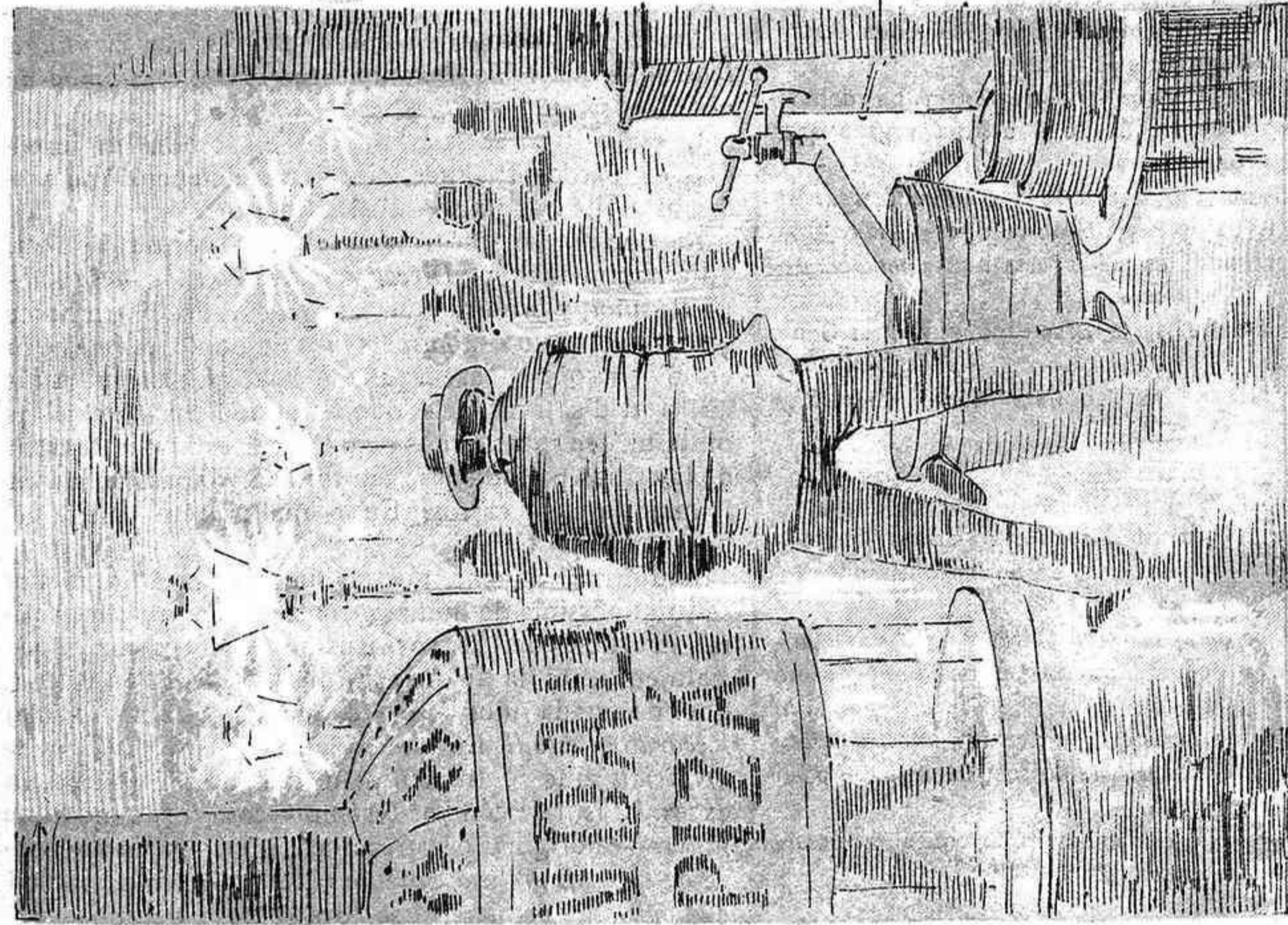
LA TOMASA

VENTADAS Y BOYRAS

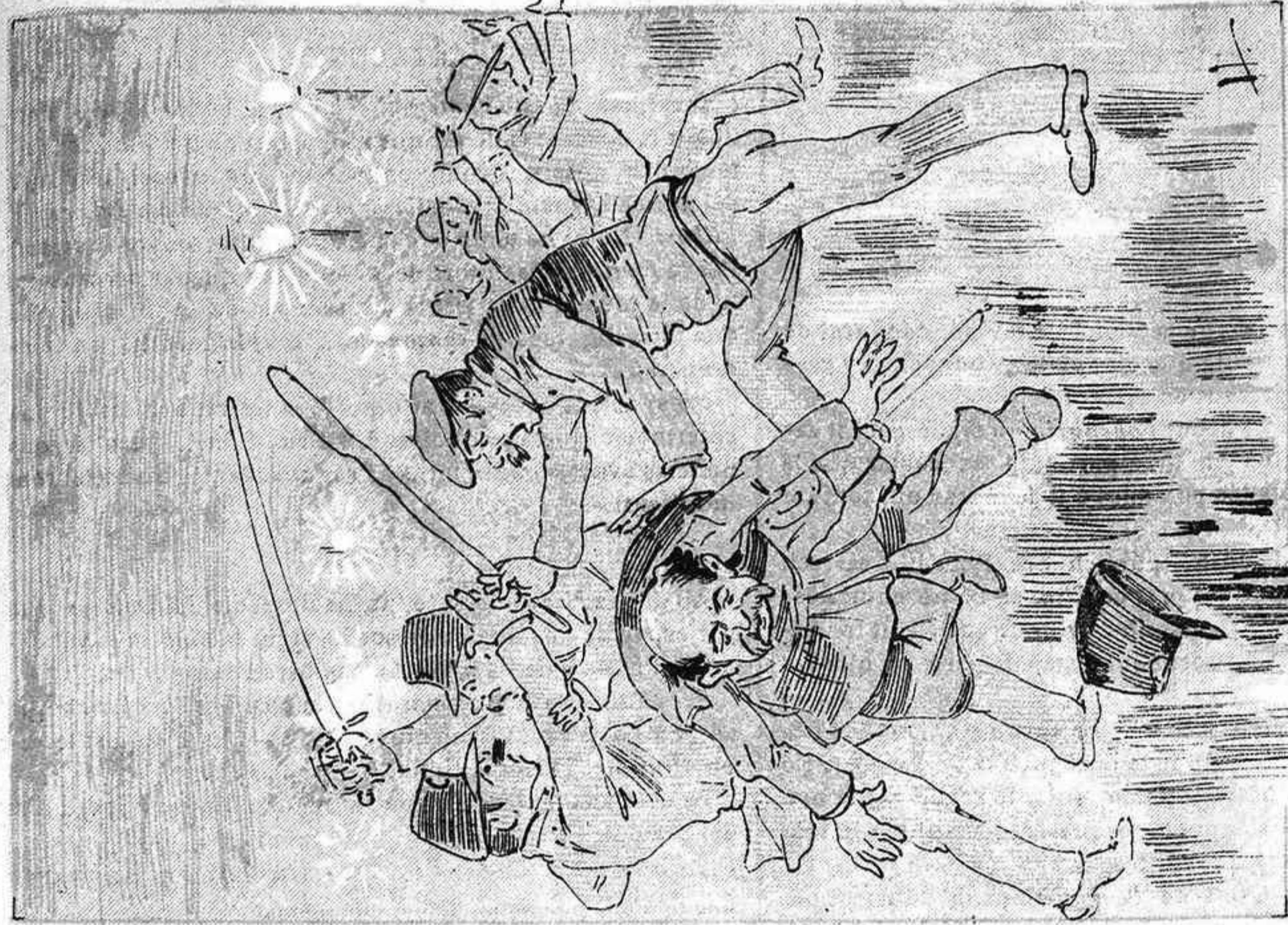
Per J. Llopert

—¡¡Recristot!! ¡¡tápat, Elvira, tápat!! ¡malvinatje 'j vent! Jo 't prometo qu' en días aixis no sortirás de casa, mai te reventis! .. No 'm dona la gana que tothom t' examini la roba blanca, ni vull veure al pobre Paquíu rodolant per terra com lo Xelín, ni sentirme 'ls trastos y fins las criaturas com rebotan furiosos damunt de la meva carcanada! ¡¡A casa, com cent mil dimonis que se 'ns emportint!

Si las ventadas ofereixen inconvenients, també las boyras. Aquí 'm tenen á mí, que l'altre nit vareig utilisar la portadora d' uns forners, pensant trobarme á dins de certia gabia de l' esguerra.

Com també resulta graciosa la batuda d' uns guindillas que se las acantavan ells ab ells sense reconeixers, en tant que 'ls malfactors se los guillaran, amparats per las atapahidas glassas de la boyra.

LICEO

Brillantment concorreguda sigué la funció inaugural de nostre primer teatro, puig que tant platea, com palcos y gradierias se veje concorregut en extrém.

L' éxit de la obra de debut *Lohengrin* no sigué del tot satisfactori y es llástima en gran part puig 'ns consta que la direcció procurá tots los possibles á fi de lograr un conjunt arrodonit.

La ja coneguda de nostre públich Sra. Borelli, á cárrech de qui anava la important part de *Elsa*, si bé no entussiasmá per la falta ja d' aquellas notas vibrants que tant 'ns halagavan en ella, se veje sumament festejada per l' art que encar posseheix.

Lo barítono Tabuyo y lo mestre Vanzo sigueren los héroes de la nit y per lo tant de la obra mestre de Wagner. Lo primer per sa preciosa veu y bon istil y lo segón per la maestría ab que portá sempre la orquesta, deixant per lo tant afirmada la reputació que 'l precedí.

La contralt Calvi-Calvi no la veyém prou suficient per nostre gran teatro y lo tenor Sr. Bertrán, si bé doná á comprendre que estava conmogut, no es possible pugui sortir ayrós del protagonista á causa de que desconeix per complert la corda mitja, indispensable á tots los bons artistas y principalment en cantants de nota.

Ab sentiment manifestém que á nostre veurer, ha adelantat molt poch nostre paysá, desde la última vegada que actuá en nostres teatros.

Pera avuy está anunciat lo debut de la célebre Tetrzzini junt ab Mariacher, Labán y Perelló ab la ópera *Aida*. Donat tan escullit personal es de esperar haurá resultat un éxit.

Pera demá y com á debut de la diva Pinkert y tenor Genari, la ópera *Luccia*.

No 's podrán queixar los abonats de la variació y personal.

NOVETATS

Com encar continua l' éxit de *La redoma encantada* va seguint representantse, donant lloch a que 'ls diumenges hi hagin verdaderas calderadas.

En los tallers de pintura, sastrería, atrés y demes artefactes s' está treballant desesperadament á fi de que promote pugui estrenarse la antigua comedia de mágica *Urganda la desconocida* que per los datos que 'n tenim será tan desconocida que ni 'ls nostres avis (que en sos juvenils temps si recreyavan) ni la coneixerian.

Lo mestre Moragas ja está ensajant las combinaciós de piruetas que hi haurán intercaladas.

ROMEA

S' han donat algunas representaciós de *Miel de la Alcarria* de Feliu y Codina, que ab honor á la vritat semblá *Miel de 'l Poble Sec*.

Si en Feliuet, presencia las representaciós, de bon segur que 'ls demanda per... injuria y calumnia.

¡Si ja ho devia preveure y per xó va ser tan exigent ab son nou drama *El nuvi*, que ha sigut impossible aceptar sas proposiciós!

CATALUNYA

S' estrená *El estudiante endiablado* y si bé los autors han tingut la delicadesa de dir que es inspirat ab un famós cuento antich, nosaltres compreguerem que es casi traduhit del antich saynete *L' estudiant mágich ó l' ánima del senyor Llibori*. (No hi ha temps que no torni vritat senyors autors?) Per lo demás si 'ls autors de la lletra van quedar descansats, lo de la música se va treure un gran pés de sobre, puig que casi tota ella recorda *canzonettes y couplets* sentits en cafés cantants.

No s' ha pogut repetir aquesta joia teatral á causa de una enfermetat que ha aqueixat á la Srta. Pretel, pero segons noticias avuy ja podrá tornar á sas *andadas*, lo que celebrém moltíssim.

TÍVOLI

Ab la 112.ª exhibició se 'ns ha despedit *La Dolores* que per espay de uns quatre mesos ha sigut la *niña mimada* del mascot Elías y de 'ls filarmónichs barcelonins.

Pera ahir estava anunciat l' estreno del drama lírich que ab lletra dels Srs. Casademunt y Colomé ha compost lo reputat mestre Nicolau, titulat *Corazón de fuego*.

La setmana entrant los ne farém deu céntims (preu just del periódich).

UN CÓMICH RETIRAT

Bibliografia

ANANT PEL MON.—Colecció d' articles per Santiago Rusiñol —Un tomo luxosament imprés á l' estampa de «L' Avenç», 1895—Barcelona.

L' espay limitadíssim de que disposém, 'ns impideix ocuparnos d' aquet llibre ab la detenció que voldríam y que mereix son distingit autor.

Al obrirlo ja 'ns trobém ab un autor de dignitat, puig llegim: *Senyor Director de LA TOMASA* —Santiago Rusiñol, y prou; lo que 'ns dona ja idea d' un home independent, que no espera rés de nosaltres en bé ni en mal, y com suposém que lo mateix ha sigut escrit en la dedicatoria dels demás periódichs, aixó ja 'ns pinta un escriptor que 's pensa ó vol estar per demunt de la crítica periodística, tan injusta y apassionada en la majoría dels cassos. En lo qual trobém que fa bé, fins á cert punt.

Reduhint, donchs, nostras impresiós á la menor cantitat possible de judici crítich, dirém qu' en general 'ls articles del senyor Rusiñol 'ns plauhen. Especialment n' hi ha un que 's titula *Lo caball de 'n Peret*, que 'ns agrada moltíssim, com aixís mateix lo titulat *Records d' estudi*. En cambi algún n' hi ha com *Amors artificials* que 'l trobém petit d' assumptio y difús en excés. L' istil del senyor Rusiñol—con 'l seu modo de pintar—es original, pero resulta, y fa qu' en nostre concepte siga un *estilista* notable, al mateix temps qu' un *humorista* de primera forsa, dintre de la genuina acepció de la paraula «humorisme».

Las condiciós materials del volúm son verdaderament notables. La estampa de «L' Avenç» ha fet una petita maravella.

—¿Ahont aneu, Tònia, ab aquesta mercaderia?
—La porto á un senyor que li fa falta.

NOVEMBRE

SONET

EN aquest fan l' agost las castanyeras
que 'n embrassan cad' any las cantonadas;
sent las tombas dels morts molt visitadas
per demostrá als difunts amors de veras.

Quedan tots sechs los camps y las praderas,
sentne caure la fulla grans ventadas;
alguns treuhen las capas empenyadas
per conquistar á raspas y ninyeras.

Surten donant torment los panallóns,
escassejan com sempre las pessetas,
y las nenas que tenen pretensions
se pintan ab colors rojas galtetes,
mentres que los carrers y carreróns
quedan per sempre mes, plens de pastetas.

M. GARDÓ FERRER.

Campanadas

¡Gran noticia pera 'ls modernistas filarmónichs!

Lo mestre Morera, interrompt per algún temps 'ls en-
sajos de *L' Arrastrada*, ha marxat á Sitjes; s' ha instalat en
lo *Cau Ferrat* y...

—¿Qué fa allí? dirán vostés...

—¿Qué hi fá?... Posa música *nada* menos qu' al *Mar y Cel*
de 'n Guimerá.

¡Llástima d' obra y llástima de temps perdut!

Perque duptém molt que la *mansuetud* del modernisme
musical, pugui lligar caps ab la fibra y 'l nervi del autor
de *Judith de Welp*.

Ja poden corre la Ceca, la Meca y la Vall d' Andorra y si
troban un cos de Correus com 'l d' Espanya, 'm deixo tallar
qualsevol cosa.

Una carta expedida á Tarragona, é indicant lo sobre qu'
anava á Barcelona, va arribar aquí, al cap de vuyt dias de
peregrinació per... tota la Europa, San Petersburgo inclus-
sive.

Y aixó que, segóns diuhen, la lletra era clara y llegible. De
manera que si arriba á estar la direcció una mica confosa,
estich segur de que per lo menos dona la volta al mon... y
torna al Born.

Perque aixó si... aquesta ha arribat al seu destino, que
's moltíssimas altres... ¡Naranjas!

is que 's pronunciaren en lo banquet

stejar la inauguració del alum-

medi de la llum eléctrica,

ias, varen col·locar als

Pujadas á la altura

la Ciencia y

e, d' un

un

lo qu'

Ab motiu dels brina...

celebrat á Tordera, pera...

brat públich de dita població pe...

s' ohiren discursos que, segóns notu...

oradors. (ab h), Cabrieles, Tramontana y...

d' un entresuelo. Y aixó que, per vergonya de...

per desprestigi de l' Autoritat, se tracta d' un mes...

metje y d' un arcalde, respectivament. Encare sort que...

altre científich, l' apotecari Cremorlartaro, no va dir...

meva, perque alló hauria sigut una verdadera...

mar 'ls forasters de la sabi-

Planyém á la vila de Tordera perque conta ab homes tan
sebas, vull dir tant célebres; pero li enviém nostra humil
enhorabona per haver conseguit la llum eléctrica, gracias al
seu *pare y padri* D. August M.ª de Borrás y de Gelpí, qu'
es un gran home.

Per si no ho sabían la Sarah Bernhart es juheva, y com
ningú ignora, 'ls juheus, sempre han tingut l' avaricia em-
peltada á l' ánima.

Donchs bé; á Madrit va darse una funció de *beneficencia*
(ab lletres molt grossas) y aquesta circumstancia, y 'l trava-
llar juntas la Sarah y la Guerrero, va omplir lo Teatro Es-
panyol...

'S va recaudar en la funció de *beneficencia*, 12000 endolas
y van repartirse del modo següent;

4 000	pessetonas	á la Sarah Bernhart
4 000	»	á la <i>Mariquita</i> Guerrero
1.300	»	entre diferents gastos, y
2.700	<i>llufas</i>	pe 'ls pobres als que anava desti- nat 'l benefici.

Y ara no vinguin dihent que 'ls comptes no son néts...
¡Mes clar... ni l' aygua!

Per lo que toca á la juheva gabatxa, no es d' estranyar; ja
ho porta á la massa de las sanchs!

Mes per lo que respecta á la *Mariquita*... francament...
aixó no fá *guerrero*.

¿Ja se 'n han enterat?

¡No?...

Donchs; las obras del Odón de Buen que tanta sarracina
han mogut y encare mouhen, no son sevas, no senyors.

Las ha fet *correr*, com qualsevulga autor dels que tenim
per aqui...

¿Y no saben qui ho ha descubert? Nada menos que 'l se-
nyor Ferrer... (¡no 's confónguin!...) 'l senyor Ferrer (Don
Jaume,) exemplar incomplert del *homo sapiens* de Linneo,
varietat *periodista*, que redacta en *El Dia* de Madrit.

Aquest senyor 's funda en que las ideas sustentadas per
l' Odón de Buen; ja estavan exposadas en altres obras de
Historia Natural...

¿Qué diu, home?... ¡Sembla mentida!...

Y nosaltres que 'ns creyam de bona fé, que ell ho havia
inventat tot... ¡Mireu 'l *plagal*!

Si 'l senyor Ferrer té fills, nosaltres 'ns permetém dup-
tar de qu' ell sigui 'l seu pare... ¿per qué?... perque avants
d' ell, ja molts altres, n' havian tingut... ¡y ben bé de carn
y ossos com 'ls seus!... ¡Aquesta es la lógica!

L' emperador d' Alemania no té preu; la diversitat dels
seus talents admira á la Humanitat en pes; es lo geni uni-
versal per excelencia. ¡Una enciclopedia ab casco y botas
de montar!...

Lo coneixíam fins ara, com actor, pintor, autor dramá-
tich, poeta, dibuixant, inginyer naval, *bailarin*, etc., etc.

Donchs ara té un llorer mes que anyadir á sa corona; ara
ha sentat plassa de director de orquesta, y la proba que l' al-
tre dia va dirigir en públich lo *Funiculi Funiculá*, que hasta
las criaturas saben de memoria, en aquesta terra.

No 's diu si li varen tirar patatas; pero si que 's diu que
se las va mereixe.

¡Llástima qu' ab tantas aptituts, no tingui la de ferse sim-
pátich al seu poble, ahont diu que 'ls socialistas ho tenen
ot minat!...

¡Ló; 'ls pobres may están contents.

Es a.

Succehit á Hostafranchs.

Diu qu'era un francés; y com á bon francès era molt amich de la *patrie* y... del ví de sis.

Lo fet es que l'home, desitjós d'omplir la *patrie* va fer-se un bon tip de bolets.

Y perque fóssin mes gustosos, va robarlos avants.

Mes la Providencia, (que vetlla pels descuydats) va castigarlo degudament, puig després del tip, va sentir com unas *corredissas* dintre 'l ventre y—«ay que tinch»—«ay que tinch»—no va pará fins á cal apotecari, en busca d'un vomitiu, convensut de que 'ls bolets robats eran verenosos...

Mes la vritat del fet es, que 'ls bolets no l'havian représ per la calitat, sinó per la cantitat y la causa de las *corredissas interiors*, no fou altra que la golafreria del lladre.

¡Perque lo de lladre, ja ningú li treu de sobre!...

La funció que 'l diumenge passat doná lo *Centro Cómico* en lo teatro Lírich, no va desmereixe de las anteriors, molt al contrari, ja que 's veje tan concorreguda que avants de aixecarse lo teló, la elegante platea del teatro estava completament invadida per un be de Deu de senyoretas que hasta haurían fet denteta al mateix sultán y aixó que ell ja compta ab un serrallo.

La execució que lográ *Las Cerezas*, festiva comedia del malograt autor Sr. Pina y Dominguez, sigué sumament acertada.

Al final, lo soci y actor Sr. Marxuach doná lectura á una inspirada poesia dedicada á la memoria del autor que s'estava honrant.

En lo periódich que pera distracció dels concurrents se reparteix y qu'es eco de tan distingida societat, llegirem que 's fan preparatius pera un grandió ball de societat que 's donará en la nit del día 25 del próxim Decembre, ab motiu de la festivitat d'aquell día.

A espavilarse, donchs, los que desitjin ingressar en la Societat.

Hem rebut lo programa de las diversions que pera lo próxim mes *planteja* la distingida Societat recreativa *La Serpentina* en son local del carrer de Casanova, n.º 3 y 5.

En las tardes y nits dels días 1, 8, 22, 25 y 29 hi figuran extraordinaris balls de societat executats per lo quarteto que dirigeix lo reputat mestre D. Félix M.ª Oliveras.

Las funcions dramáticas, que com de costum se donarán quinzenalment, serán *La Dolores* y *R. R* en la nit del día 15 y *Lo sublime en lo vulgar* y *Embolica que fa fort* en la del 26, executantse en las tardes dels mencionats dias, los acostumats balls de societat.

¿Saben aquell celebèrrim *sobre tancat* de 'l Crèdit Lyonnais, qu'havia fet denteta á tanta gent?

Donchs ja ha sortit; l'*afortunat* possedor del número premiat, estava que no hi vey de cap ull. Lo qu'es en lo moment de rébre 'l *sobre tancat* encare, ni en Rostchild, podia posarse al seu costat.

En resúm; va obrirlo ab totas las precaucions, perque no 's perdés cap engruna, y voltat d'un cordó de guardias municipals y...

¡Va trobar á dins, un bitllet de cent pessetas!!

No 's diu si de las resultas 'l Crèdit Lyonnais 's ressent de la *caixa*.

Mes tot podria ser!...

Lo conegut industrial D. Benet Escaler, qui, com anunciarem, tingué la bona idea de organisá una suscripció, pera celebrar espléndidament lo Carnaval del any próxim, nos suplica fem constar, que, en vista del estat en que 's troba la guerra de Cuba, després d'haver consultat á indicadíssimas entitats, ha resolt suspendre la recaudació de fondos pera celebrar dita festa.

Accedim á la petició del Sr. Escaler, desitjant que puga reorganisar los treballs comensats, no precisament per la importancia que revestirian las festas projectadas; sinó també, perque tal fet significaria la terminació d'una guerra que tantas llágrimas ha costat y pot costar encare.

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l dilluns á la nit)

Angel Salabert: No m'agrada prou.—Quimet Borrell: Está bé.—Ramón Llei: La poesia es fluixa; las engrunas, massa pujadas de color.—J. F. Llera: Lo que ha enviat no serveix; lo altre ja sortirá.—J. Soler: No va prou bé.—Ramón Torres: Anirá la tarjeta.—J. Tarrés: Está mal versificat.—V. Blay: Publicarém alguna cosa.—Trinxerayre, Nyebit y C.ª: Admés.—G. Vallsmadella: Es massa llarga.—J. Grau: No s'hi ha mirat gayre.—Salvador Bonavía: Anirá aviat.—Carriguirri: Tingui una mica de paciencia. Queda acceptada la tarjeta; pero m'ha d'enviar la solució.—Un Lleydatá: Publicarém un cantar.—Antón Prats: Lo logogrifo.—Joseph Almucellas: Li falta práctica.—E. Torrent Costa: Ja m'en recordo. Lo trenca closcas está molt bé.—Francesch Comas: No interessa.—Enrich Clarassó: Está bé.—Pepet Panxeta: Anirá 'l logogrifo.—Ll. Mir: Id. lo ters de sílabas.—Antonet del Corral: Id. la seva poesia.—Sunab: Lo mateix li dich.—Carlos Mercader: Está molt de broma. Lo que 'ns envia es dolent.—Manel Carreras F.: Ha fet bé d'advertirnos.—Amadeo Punsoda: Publicarém dos «astellas».—Nitu de Tarragona: No l'hem perduda; pero en tenim tantas!...—F. Ribas: Insertarém una xarada.—H. Vilá: Id. l'*aucell numèrich*.—Salva d'Or: No 'm fa 'l pes.—Ramón Titó: Anirá 'l ters de sílabas.—Carriguirri: De vosté, 'ls trenca-closcas.—Sanch de Cargol: Está bé:

Lo que no 's menciona no val ni una pipada de tabaco.

¡NOVETAT!

Acaba de sortir l'aplaudida sarsuela (en quin repartiment hi entran no més una dama y dos actors)

COMO EL GALLO DE MORÓN

arreglada á la escena castellana per

F. DALMASES GIL y A. GUASCH TOMBAS

Preu: 2 RALS

Als nostres corresponsals se 'ls farà 'l desquiento acostumat.

—LITOGRAFIA BARCELONESA—

de Ramón Estany

5, Sant Ramon, 5 - BARCELONA

LAS NOSTRAS CRIADAS

—Una pesseta de carn, mitja de gallina y quaranta céntims de bróquil... diguém: deu rals; y cinch rals de butifarra y tres de bacallá... diguém: un duro rodó. ¡Me sembla que soch considerada!

SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Sense tercera no pot
may dir missa 'l capellá.
Hi ha qui es molt bon poeta
y no sab hu dos tres quart.
Es la prima si la giras
una nota musical.
No va may la meva sogra
en segon de hu giral
per mes que tot quant jo digui
sigui útil ó be quart.
Ella, de la dugas-quatre
de la tres-cinch, ni un borrall
may ne vol saber; á n' ella
no li vagis ab trencats
dónali, si, sense prima
girada cinch, bons menjars
y sois aixís es probable
que no volin plats pel cap...
Vetaqui, lector, que ara
tot jugant, jugant, jugant,
he fet jo sense adóntarmen
una xarada total.

E PI FANI.

LOGOGRIFO

Soch capital d' un imperi
y ab mas lletres formarás
tot lo qu' are sentirás
si tens un xich de criteri.
D' un emperador lo nom,
un número cardinal,
un' herba medicinal,
lo que casi te tothom.
Lo qu' es Cuba, un parentiu,
una mussa, dos metalls,
lo que tenen tots los gallis,
tres noms de varó y un riu.
Un dels mes grans navegants,
deu carrers de Barcelona,
una part de la persona
y sis pobles catalans.
Dos adjetius, dos ciutats
de Fransa y noms de dona
mitja dotzena ben bona,
dos arbres molt aomenats,
quatre articles y tres notes
de la escala musical
y també un material
d' utilitat per las botas.
Quatre objectes que veurás
en tota cuyna torral,

lo que té tot animal
voláril, lo que serás,
lo que tenen al clatell
algúns amichs d' en Carlets,
un abrich que quan fá frets
lo busca 'l jove y 'l vell.
Un' arma, un toch —Y ¿què más?
—Lo que hi dit y prou per are;
mes altra coses encare
si buscas be, trobarás.

PEPITO LLAUNÉ.

GEROGLIFICH

X P
1894 1895
L O O O M
1895
A A A A A

EMPAYTA BOYNAS.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 377
Xarada—carta.—Ca—ta—ri—na.
Anagrama.—Sarró—Arrós—Sorra.
Logogrifo numéric.—Falset.
Geroglifich.—Com mes creus mes
creuhats.